

Tisuću i jedna riječ

Živana MORIĆ

Riječi, riječi, riječi... ponekad ih sapinjemo u kostrijet kakvu im je namro neumrlji danski kraljević, ponekad volimo nedokučivom nježnosti, ili ih pak preziremo, zanemarujemo, pa i odbacujemo, poput demodirana kaputa, ili dosadna ljubavnika koji nam nema više što reći... A riječi nam i te kako »imaju što reći«. Svaka ima svoje vrijeme i mjesto postanka, značenje i poruku, u svakoj se zrcali komadić svijeta, i svaka vabi da se razgrne ono pokriveno, da se vidi nevidljivo, ono što stoji *iza riječi...*

Znakovi kraj puta

Na čitanje tih znakova kraj puta, na putovanje riječima i s riječima, »zanimljivo, jer se otputiš, a ne znaš dokle ćeš dospjeti«, poziva Nives Opačić svojom knjigom »Iza riječi«. Izbor iz tekstova što ih od 1999. objavljuje u jezičnoj kolumni »Što znači, odakle dolazi« u časopisu *Vijenac*, ukoričila je - u izdanju Matice hrvatske, u Biblioteci Vijenac (urednici Jelena Hekman i Ivica Matičević) - prvi put 2005., a prošle je godine ta knjiga doživjela drugo izdanje.

U predgovoru će reći da ona putuje u istom kupeu, a da se na postajama smjenjuju njezini suputnici - riječi, te da im se prepuš-

Nives Opačić: Iza riječi, Matica hrvatska, Zagreb, 2006., str. 305

ta s punim povjerenjem kao svojim vodičima: »A oni te vode k svojim dalekim rođacima na jugu i na sjeveru, na istoku i na zapadu. Nema tu nikakvih političkih, geostrateških ni interesnih podjela. Riječi - i ono u riječi dublje od riječi - žive u savršenu skladu i miru.«

Već i podnaslovom knjige *Prtinom i cijelcem* očituje se autoričino poslanje. Podsjetit će nas na *prtinu*, utabanu ili utrtu stazu u snijegu, riječ praslavenskih korijena, koja se uz glagol *prtiti* - praviti prtinu, gaziti snijeg pomalo gubi. Druga riječ - *cijelac* - već se gotovo sasvim izgubila. A *cijelac* je neugažen snijeg, još djevičanski netaknut. On je još *cio* (*cijel*), čist kao i *cijelo vino*, nepomiješano i nepomućeno. U indoeu-

ropskom prajeziku odgovara mu *sanus* (njem. *heil*)=zdrav, nenarušen. Autorica nas upućuje da usporedimo *cijeliti/iscijeliti*=liječiti, izliječiti, učiniti da tko ozdravi. U simboličkom otključavanju prtine i cijelca otkriva nam da je za riječima često išla utabanim stazama, prtinom koju su prokrčili drugi, a onda bi se našla na čistini, pred cijelcem.

Slatke riječi mladosti

Bilo da piše o npr. bratstvu *kafića, kavane* i *bara*, o *kredencu* kao dijelu srednjovjekovnoga pokućstva kamo su se odnosila jela da ih sluge kušaju prije nego što će biti poslužena gospodaru - zato *kredenc* dolazi od latinskoga *credo, credere*, što znači vjerovati, vjerovati onomu koji kuša jela prije gospodara i vladara što se bojahu trovanja - ili o tome što je *ručak*, a što *objed*, kakvo je *hrašće* iz hrvatske himne, što je *Savska Opatovina* zagrebačkomu naselju *Špansko* - riječju, svaki je tekst maleni sociolingvistički ogled, u kojem se hrabro šibaju mane našega vremena. Istodobno nas se nostalgичno podsjeća na slatke riječi mladosti.

Neposredno, pitko i duhovito štivo, a sve to ponajprije zahvaljujući magiji pripovijedanja - o svakoj riječi Nives Opačić priča tisuću i jednu priču.